

Sprawozdanie z II Kongresu Śródziemnomorskiej Akademii Nauk Sądowych – Monastir (Tunezja), 22-25 czerwca 2005 roku (2nd Mediterranean Academy of Forensic Sciences Congress)

Śródziemnomorska Akademia Nauk Sądowych (Mediterranean Academy of Forensic Sciences) jest towarzystwem naukowym zrzeszającym przedstawicieli nauk sądowych z krajów basenu Morza Śródziemnego. Organizacja ta została założona podczas warsztatów naukowych „Postępy medycyny sądowej”, które odbywały się w Rzymie w dniach 13-14 września 2002 roku. Założycielami MAFS byli profesorowie Said Louahlia (Maroko), Ali Chadly (Tunezja) i Aldo Barbaro (Włochy). Statutowe cele działania towarzystwa obejmują:

- rozwój nauk sądowych na drodze współpracy oraz wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy ekspertami, poprzez organizowanie mitingów, konferencji, warsztatów i kursów specjalistycznych,
- integrację osób zainteresowanych naukami sądowymi i tworzenie pomiędzy nimi przyjaznych więzi.

Nadrzędnym zadaniem organizacji jest wypracowanie i rozwój wspólnych strategii wykrywania przestępstw i dostarczania wymiarowi sprawiedliwości rzetelnych dowodów przeciwko sprawcom naruszeń prawa. Założyciele MAFS postawili sobie również za cel rozwój wymiany kulturalnej pomiędzy członkami towarzystwa. Stąd też otwarta formuła członkostwa MAFS, pozwalająca na akces osób z krajów leżących poza basenem Morza Śródziemnego.

Pierwszy Kongres MAFS odbył się w dniach 8-10 maja 2003 roku w Marrakeszu (Maroko). W rok później zorganizowano również warsztaty naukowe, które odbyły się na włoskiej wyspie Isola Cappelletto.

II Kongres Śródziemnomorskiej Akademii Nauk Sądowych został zorganizowany w dniach 22-25 czerwca w Monastir (Tunezja). W obradach, które miały miejsce w hotelu Amir Palace, wzięło udział 380 naukowców zarówno z krajów śródziemnomorskich jak i m.in. z Litwy, Rosji, Iranu, Iraku, Indii, Su-

danu i krajów Półwyspu Arabskiego. Czynny udział w Kongresie wzięli również przedstawiciele Polski: prof. dr hab. Stefan Szram i dr hab. Jarosław Berent (Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) oraz dr Jarosław Bednarek i lek. med. Piotr Engelgardt (Katedra Medycyny Sądowej Collegium Medicum w Bydgoszczy, UMK w Toruniu).

Organizacji Kongresu podjął się Zakład Medycyny Sądowej, Wydziału Medycznego Uniwersytetu w Monastir, kierowany przez profesora Ali Chadli, który stanął na czele komitetu organizacyjnego.

Obrady rozpoczęły się w środę, 22 czerwca. Uroczyste otwarcie Kongresu zostało poprzedzone sympozjum satelitarnym „Etyka i ból” prowadzonym w języku francuskim. Etyczne i sądowo-lekarskie aspekty bólu omówione zostały w trzech referatach, które przedstawili tunezyjscy specjaliści medycyny sądowej.

Otwarcia Kongresu dokonał Minister Zdrowia Republiki Tunezji, dr Ridha Kechrid, który wygłosił przemówienie inauguracyjne dotyczące roli nauk sądowych. Po oficjalnych przemówieniach Przewodniczący Europejskiej Rady Medycyny Sądowej prof. Saukko z Finlandii zaprezentował wykład pt. „Akredytacja i zabezpieczenie jakości w medycynie sądowej”, podejmujący problem standardów niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania placówek sądowo-lekarskich. Po wykładzie odbyła się dyskusja a następnie uroczysty koktajl powitalny.

Następnego dnia odbyły się sesje poświęcone antropologii i odontologii sądowej, genetyce sądowej, psychiatrii sądowej, etyce i prawu medycznemu. Sesje antropologiczne prowadzone były kolejno przez prof. E. Baccino z Francji i prof. J. P. Beauthier z Belgii. Na sesjach wygłoszono łącznie 14 referatów poświęconych postępom identyfikacji osobniczej na podstawie szczątków kostnych i roli

antropologa sądowego podczas oględzin miejsca zdarzenia. Na zakończenie drugiej sesji prof. Baccino zaprezentował historię i cele działania Europejskiego Stowarzyszenia Antropologii Sądowej, któremu przewodniczy.

Na wstępie sesji, poświęconej genetyce sądowej, wygłoszono 2 wykłady, poruszające zagadnienia analizy DNA ze zwłok ekshumowanych oraz zintegrowanego systemu analizy DNA wykorzystywanego w sprawach o gwałt. Z kolei naukowcy z Włoch i Tunezji wygłoszili 4 referaty prezentujące wyniki badań w dziedzinie sądowo-lekarskiej analizy DNA.

Sesja dotycząca prawa medycznego i etyki podzielona została na część poświęconą prezentacji komunikatów zjazdowych oraz sesję posterową. W pierwszej części uczestnicy kongresu z Iranu, Indii i Turcji przedstawili 3 referaty poruszające problem błędów w sztuce lekarskiej. Prace poświęcone temu zagadnieniu zaprezentowano również w formie 12 posterów na komentowanej sesji plakatowej. Kolejna sesja dotyczyła psychiatrii sądowej. Specjaliści tej dziedziny przedstawili 6 doniesień w języku angielskim, 2 w języku francuskim i 6 posterów komentowanych. Tego samego dnia odbyły się również, prowadzone w języku francuskim, warsztaty poświęcone odontologii sądowej, których celem było poszerzenie wiedzy uczestników o informacje i umiejętności dotyczące najnowszych technik identyfikacji na podstawie zębów.

Oprócz sesji komentowanych, w czwartek 23 czerwca zorganizowano tradycyjną sesję posterową, do której zgłoszono 135 plakatów prezentujących doniesienia naukowe z dziedziny patologii, genetyki, toksykologii, antropologii, odontologii i psychiatrii sądowej oraz etyki i prawa medycznego.

Wieczorem organizatorzy kongresu zaprosili uczestników do zabytkowej twierdzy Ribat na tradycyjną tunezyjską herbatę, skąd następnie przewieziono ich za miasto na pole golfowe Flamingo, gdzie odbyła się impreza towarzyska.

W piątek, 24 czerwca, zorganizowano warsztaty poświęcone antropologii sądowej, prowadzone przez prof. E. Baccino (Francja) i prof. E. Cunha (Portugalia). Uczestnicy zapoznali się z technikami oceny czasu zgonu oraz rekonstrukcji wieku i płci na podstawie szkieletu. Następnie rozpoczęły się sesje naukowe z dziedziny toksykologii, patologii i antropologii sądowej. Sesja toksykologiczna została podzielona na trzy części. Zainaugurował ją wykład V. Danel z Francji pt. „Toksykologiczne aspekty broni chemicznej”. W ramach wszystkich części sesji przedstawiono 19 doniesień naukowych poświęconych między innymi wykrywaniu i przemianom alkoholu, marihuany i leków oraz analizie

przypadków zatruc. Zagadnienia te zostały również przedstawione w formie 3 posterów w języku francuskim i 7 posterów anglojęzycznych.

W tym samym czasie pod przewodnictwem prof. P. Saukko z Finlandii obradowali patolodzy sądowi. Na sesji omawiano problemy nagłej śmierci sercowej, przemian pośmiertnych, badań na miejscu zdarzenia, wypadków komunikacyjnych i wykorzystania kolposkopii do oględzin ofiar gwałtów. Jednocześnie odbywała się sesja poświęcona antropologii i odontologii sądowej. W pierwszej części zaprezentowano referaty dotyczące identyfikacji ofiar katastrofy lotniczej w Esfahan (Iran), wykorzystania scyntygrafii kości do określenia wieku osób żywych oraz biomechanicznych aspektów identyfikacji na podstawie szkieletu. Po dyskusji rozpoczęła się komentowana sesja plakatowa, na której przedstawiono doniesienia naukowe w formie 6 posterów.

Polski udział w kongresie zaznaczył się prezentacją 7 posterów. Dwa postery komentowane zaprezentowali pracownicy Katedry Medycyny Sądowej CM UMK w Bydgoszczy:

- J. Bednarek, E. Bloch-Bogusławska, P. Engelgardt, E. Wolska, K. Śliwka: Evaluation of two methods of age at death estimation from symphyseal face of pubis.
- P. Engelgardt, E. Pufal, M. Kala, W. Lechowicz, P. Piotrowski: Selected simple divided attention tests in persons under the influence of small doses of dioxepin or alcohol.

Z kolei pracownicy Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi przedstawili pięć posterów w tym jeden zakwalifikowany do sesji posterów komentowanych:

- A. P. Jurczyk, S. Szram, B. Jankowska, E. Meisner, M. Barzdo, K. Kordel, A. Prośniak, L. Markuszewski, J. Berent: Ethanol-induced oxidative stress and morphological changes in liver of animal model (poster komentowany).
- J. Berent, R. Jacewicz, S. Szram: Effect on paternity index of substituting a brother of the true father.
- M. Spolnicka, I. Soltyszewski, L. Markuszewski, J. Berent: Polymorphism of human growth hormone (HUMGHSCSA).
- A. P. Jurczyk, S. Szram, B. Jankowska, E. Meisner, M. Barzdo, K. Kordel, A. Prośniak, L. Markuszewski, J. Berent: Methanol-induced oxidative stress and morphological changes in liver of animal model.
- A. P. Jurczyk, S. Szram, B. Jankowska, E. Meisner, M. Barzdo, K. Kordel, A. Prośniak, L. Markuszewski, J. Berent: Ethylene glycol-induced oxidative stress and morphological changes in liver of animal model.

Ostatniego dnia Kongresu, w sobotę 25 czerwca po raz kolejny swoje prace prezentowali patolodzy sądowi. Sesja została podzielona na część prowadzoną po angielsku, gdzie zaprezentowano 9 doniesień oraz na część francuskojęzyczną z czterema referatami. Kontynuacją sesji referatowej była prezentacja 13 posterów komentowanych. Głównymi tematami poruszonymi przez uczestników były problemy nagłej śmierci, katastrof, błędów lekarskich, ran postrzałowych, przemian pośmiertnych i oględzin na miejscu zdarzenia. Tego samego dnia odbyły się również dwa warsztaty. Pierwszy z nich, prowadzony w języku francuskim przez M. Hamdou z Tunezji, dotyczył oceny uszkodzeń ciała. Drugi warsztat, tym razem anglojęzyczny, poświęcony był oględzinom miejsca zdarzenia i prowadzony przez A. M. Scotta z Wielkiej Brytanii.

Na zakończenie Kongresu odbyło się, prowadzone w języku francuskim, sympozjum satelitarne poświęcone problemom etyki i prawa medycznego. Sympozjum przewodniczyła Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Republiki Tunezji Naziha Cheikh.

Podsumowując należy podkreślić, że organizatorzy Kongresu doskonale wywiązali się ze swoich obowiązków. Poziom naukowy nie odbiegał od poziomu większości tego typu zjazdów organizowanych w Europie. Uczestnicy mogli nie tylko poznać stan i kierunki rozwoju nauk sądowych w krajach śródziemnomorskich ale również zabytki, kulturę i folklor Tunezji. Atmosfera zarówno obrad plenarnych jak i oficjalnych imprez towarzyskich sprzyjała nawiązywaniu cennych kontaktów naukowych.

Opracowali:

J. Bednarek, P. Engelgardt

Adres do korespondencji:

Jarosław Bednarek
Katedra Medycyny Sądowej
Collegium Medicum UMK
ul. Skłodowskiej-Curie 9
85-094 Bydgoszcz
e-mail: bednarek@cm.umk.pl